

*Гончарук О.В., магістрант 1 року підготовки,
спеціальності «Соціальна робота»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ УКРАЇНИ

ORGANIZATION OF THE PROCESS OF EMPLOYMENT OF THE YOUNG PEOPLE OF UKRAINE

Анотація. Стаття присвячена дослідженню основних проблем працевлаштування та соціального захисту молоді на ринку праці України. На основі проведеного аналізу обґрунтовано основні напрями поліпшення державного регулювання молодіжного сегменту національного ринку праці.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість, безробіття, трудова міграція, трудовий потенціал, конкурентоспроможність, соціальний захист.

Abstract. The article is devoted to the research of the main problems of employment and social protection of youth in the labor market of Ukraine. Based on the analysis, the main directions of improvement of the state regulation of the youth segment of the national labor market have been substantiated.

Keywords: labor market, employment, unemployment, labor migration, labor potential, competitiveness, social protection.

Постановка проблеми. Працевлаштування молоді у сучасний період розбудови держави в Україні є одним з найбільш актуальних питань. Більшість молодих людей, особливо тих, хто закінчують вищі навчальні вузи, задумуються про майбутню роботу. В першу чергу, після закінчення молоді люди стикаються з такою проблемою, як відсутність досвіду, практичних навиків. По-друге, з приходом молодої людини в ту чи іншу фірму його мало хто з працівників хоче навчати та передавати свій досвід. Деякі студенти постійно відкладають свій вихід на ринок праці, продовжуючи навчання, або шукають роботу низького рівня. Таким чином, між навчальними закладами і роботодавцями має бути налагоджений кращий зв'язок.

Невирішені проблеми працевлаштування молоді призводять до зростання безробіття та зниження рівня життя. Розвиток ринкової економіки в Україні, вимагає активного формування ринку праці, забезпечення високого рівня зайнятості економічно активної частини населення, а особливо молоді. Метою регулювання зайнятості молоді є приведення її у відповідність з суспільними потребами у фахівцях і потребою молодих людей у працевлаштуванні і реалізації свого творчого потенціалу.

Метою даного наукового дослідження є аналіз процесу працевлаштування молоді, а також основних напрямів покращення стану молодіжного безробіття в Україні.

Вклад основного матеріалу. Забезпечення зайнятості молоді на сьогодні виступає одним із пріоритетних завдань розвитку держави. Лише з урахуванням динаміки рівня її зайнятості можна розробляти соціально-економічні прогнози розвитку країни на довготривалу перспективу. Адже саме молодь є найактивнішою частиною працездатного населення. Згідно закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» молодими громадянами вважаються громадяни України віком від 14 до 35 років. Молодь є специфічною соціально-економічною групою населення, яка потребує додаткових заходів підтримки на ринку праці. Через несвоєчасне влаштування на роботу безробітні молоді люди втрачають свої професійні навички та кваліфікацію, що ще більше ускладнює процес ефективного пошуку роботи. За статистикою найбільшу частку безробітних складають молоді люди віком до 35 років [1].

Вагомий внесок у дослідження проблеми безробіття та працевлаштування молоді зробили сучасні вітчизняні вчені: Д.Л. Богиня, О.А. Грішнова, Е.М. Лібанова. Однак, ще багато аспектів цієї багатопланової і складної проблеми не з'ясовано. Це стосується передусім діяльності молодіжних центрів зайнятості, механізмів реалізації державної політики зайнятості молоді.

В Україні задекларована державна підтримка молоді, яка реалізується у молодіжній політиці, що включає такі напрями як: створення законодавчої бази державної молодіжної політики, проведення слухань у Верховній Раді України про становище молоді та підготовка доповіді з цього питання Верховній Раді України та Президентові України, створення структурних підрозділів, що займаються проблемами молоді, в органах державної влади та управління всіх рівнів, створення соціальних служб роботи з молоддю, реалізація цільових комплексних молодіжних програм.

Однак, результативність цієї політики не позначається суттєво на зайнятості молоді. Тому певна частина із вищенаведених напрямів державної політики не реалізовується на практиці належним чином, оскільки більшість молодих громадян України є не проінформованими про існування молодіжних програм й специфіку функціонування молодіжних центрів зайнятості. Отже, насамперед необхідно підвищити дієвість існуючих державних програм сприяння молодіжній зайнятості та забезпечити реальне здійснення кожного програмного заходу молодіжної політики України [2].

Для виявлення причин та наслідків молодіжного безробіття здійсимо аналіз економічної активності молоді за віковими групами, зокрема:

- 15-24 роки. На нашу думку, в цій групі доцільно виділити підкатегорію 15-18 років, основною особливістю якої є відсутність освіти та досвіду роботи. Тобто молодь цього віку є беззахисною, найбільш вразливою та неконкурентоспроможною на ринку праці і вона не може претендувати на престижну роботу. Підкатегорія молоді 19-24 роки також має певні особливості, які слід враховувати при вирішенні питань працевлаштування. Особи, що входять до неї, як правило, поєднують навчання та роботу тому переважно зайняті неповний робочий день;

- 25-29 років. Молодь цієї категорії, як правило, вже має належну освіту та досвід роботи від 3 до 5 років, тому є найбільш перспективною та конкурентоспроможною на ринку праці;

- 30-34 роки. Сюди входить найдосвідченіша молодь, оскільки вона має не лише певний досвід роботи, життєвий досвід, а й досвід її пошуку. Тобто молодь цієї категорії вже шукає найбільш підходящу роботу для себе, найчастіше з можливістю професійного розвитку. З точки зору можливостей вибору щодо працевлаштування, ця категорія є найбільш конкурентоспроможною на ринку праці [2].

Важливим чинником впливу на працевлаштування молоді має тип економіки країни. В командно-адміністративній економіці всі випускники забезпечувались роботою і мали пільги як молоді спеціалісти. Ринкова система господарювання не гарантує зайнятості молоді на ринку праці. Створення нових підприємств могло б зняти напруження на молодіжному ринку праці. Проте сучасна економічна база підприємництва досить вузька, це, пов'язано з економічною ситуацією, що склалася в країні, браком необхідних економічних знань, відсутністю стартового капіталу, несприятливими умовами оподаткування.

Згідно ст. 14 закону України «Про зайнятість населення» молодь, яка закінчила або припинила навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах, звільнилася із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби (протягом шести місяців після закінчення або припинення навчання чи служби) і яка вперше приймається на роботу має додаткові гарантії у сприянні працевлаштування. Відповідно до статті 19 цього ж закону студенти вищих та учні професійно-технічних навчальних закладів, що здобули професію (кваліфікацію) за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник», «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» та продовжують навчатися на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, мають право проходити стажування за професією (спеціальністю), за якою здобувається освіта, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, на умовах, визначених договором про стажування у вільний від навчання час [4].

Перше робоче місце молодого фахівця – це місце роботи молодих громадян після закінчення будь-якого навчального закладу, або припинення навчання в ньому, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової військової служби, або альтернативної (невійськової) служби. Згідно з положеннями Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» держава через державну службу зайнятості забезпечує працездатній молоді надання першого робочого місця на строк не менше двох років з наданням дотації роботодавцю з дня прийняття молодих фахівців на роботу. Дворічний строк першого робочого місця обчислюється з урахуванням часу роботи молодого громадянина до призову на строкову військову, або альтернативну (невійськову) службу. Таким чином, держава гарантує працездатній молоді рівне з іншими громадянами право на працю [3].

Висновки. Для вирішення проблем працевлаштування молоді необхідно вжити заходів щодо поліпшення діяльності державних органів у напрямках забезпечення зайнятості молоді, розробити та впровадити механізми фінансової та іншої підтримки підприємств, установ, організації, які створюють нові робочі місця. Більше уваги необхідно приділяти організації процесу працевлаштування молоді на рівні навчальних закладів, органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : Закон України від 06.12.2016 р. №1774-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/4>
2. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. №5067-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
3. Основні напрямки розвитку на 2013 і 2014 роки // Державна програма економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.rv.gov.ua/sitenew/goschansk/ua/publication/content/10566.htm>
4. Пілігрим А.С. Правові проблеми працевлаштування молоді / А.С. Пілігрим, Е.В. Красовська [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Pravo/4_82774.doc.htm
5. Молодь та молодіжна політика в Україні : соціально-демографічні аспекти / За ред. Е.М. Лібанової. – К. : Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 248 с.
6. Трудова міграція в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
7. Ярошенко О.М. Проблеми та перспективи правового регулювання зайнятості та праці молоді / О.М. Ярошенко // Вісник Академії правових наук України. – 2004. – №4. – С. 205-213.